

DECIZIA nr.112
din 23 februarie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, ale art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, astfel cum au fost modificate prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, și ale art.517 alin.(1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ, precum și a prevederilor art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999

Publicată în Monitorul Oficial nr.353 din 07.04.2021

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Marian Enache	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Simina Popescu-Marin	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Sorin-Ioan-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor „art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, astfel cum a fost modificat prin Legea nr.49/2010 privind unele măsuri în domeniul muncii și asigurărilor sociale, [art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în forma în vigoare la data de 11 iunie 2018], art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, astfel cum a fost modificat prin Legea nr.156/2018 [art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în forma în vigoare începând cu data de 6 iulie 2018], art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, introdus prin art.I pct.25 din Legea nr.156/2018 și art.I pct.24 și 25 din Legea nr.156/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.188/1999”, excepție ridicată de Rodica Doina Pascu în Dosarul nr.3900/30/2018 al Tribunalului Timiș - Secția de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.2130D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate, pentru considerentele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr.387 din 5 iunie 2018, aplicabile *mutatis mutandis* în prezenta cauză.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 18 martie 2019, pronunțată în Dosarul nr.3900/30/2018, **Tribunalul Timiș - Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, astfel cum a fost modificat prin Legea nr.49/2010 privind unele măsuri în domeniul muncii și asigurărilor sociale, [art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în forma în vigoare la data de 11 iunie 2018], art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, astfel cum a fost modificat prin Legea nr.156/2018 [art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 în forma în vigoare începând cu data de 6 iulie 2018], art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, introdus prin art.I pct.25 din Legea nr.156/2018 și art.I pct.24 și 25 din Legea nr.156/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.188/1999”**. Excepția a fost ridicată de Rodica Doina Pascu într-o cauză având ca obiect anularea unui act - decizie de încetare de drept a raportului de serviciu.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că textele legale în cauză sunt neconstituționale, deoarece instituie o discriminare între femei și bărbați cu privire la vârsta până la care femeile au dreptul să fie părți într-un raport de serviciu, impunându-le acestora să se supună încetării de drept a raportului de serviciu la o vârstă substanțial mai mică decât bărbații. De asemenea, prevederile de lege criticate îi supun pe funcționarul public de sex feminin, care dorește să continue raportul de serviciu și după împlinirea vârstei standard, obligației de a se umili, cerând o aprobare anuală șefului ierarhic, căruia dispozițiile legale criticate îi permit să aibă un comportament discreționar cu privire la aprobarea sau respingerea continuării activității, fără niciun criteriu, și, mai mult, impun o limită maximă de 3 ani continuării activității, ceea ce poate face imposibilă atingerea vârstei standard de pensionare aplicabilă bărbaților.

6. Cu privire la art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în forma în vigoare la data de 11 iunie 2018, când a fost emisă decizia de constatare a încetării de drept a raportului de serviciu al autoarei excepției, se arată că textul legal antereferit este aproape identic cu textul art.56 alin.(1) lit.c) teza întâi din Codul muncii, care, prin Decizia Curții Constituționale nr.387 din 5 iunie 2018, a fost declarat constituțional numai în măsura în care sintagma „condițiile de vârstă standard” nu exclude posibilitatea femeii de a solicita continuarea executării contractului individual de muncă, în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani. Se arată că motivarea Deciziei nr.387 din 5 iunie 2018 este perfect aplicabilă și în cazul art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999.

7. Cu privire la celelalte dispoziții legale a căror neconstituționalitate se invocă, se arată că aparent acestea ar repara discriminarea pe care legea o face funcționarului public femeie față de funcționarul public bărbat. În realitate, modificările aduse textelor legale nu numai că nu înlătură discriminarea, ci, dimpotrivă, o accentuează, supunând dreptul femeii funcționar public de a continua raportul de serviciu și după împlinirea vârstei standard de pensionare unor aprobări arbitrare date în competența șefului ierarhic, fără stabilirea niciunui criteriu și fără nicio posibilitate a femeii în cauză de a se opune. Lipsind un criteriu legal, femeia căreia i s-a respins cererea de a continua raportul de serviciu nu se va putea adresa justiției cu acțiune împotriva actului de respingere, instanțele neavând competența de a controla oportunitatea unei decizii administrative, ci doar legalitatea acesteia. Condițiile prevăzute de lege sunt similare cu situația în care, prin lege, s-ar permite emiterea unei decizii de încetare a raportului de serviciu fără nicio motivare și fără vreun temei legal, după liberul arbitru al șefului ierarhic decident. O astfel de situație este de neconceput în termenii Constituției și ai egalității femeii cu bărbatul în orice domeniu. Puterea discreționară dată persoanei, care are competența legală de a numi în funcția publică, de a permite sau a respinge cererea funcționarului public de sex feminin să continue activitatea, supunerea acestui funcționar public obligației de a face cereri anuale pentru continuarea activității, precum și limitarea continuării activității la o perioadă de cel mult 3 ani, în condițiile în care, în prezent, diferența dintre vârsta standard de pensionare pentru bărbați și vârsta standard pentru femei este substanțial mai mare de 3 ani, constituie încălcări ale dispozițiilor art.1 alin.(3) și ale art.16 din Constituție. Se susține, de asemenea, încălcarea prevederilor Directivei 2006/54/CE, invocată prin prisma art.148 alin.(2) din Constituție, sens în care sunt evidențiate considerente din jurisprudența Curții Europene de Justiție a Uniunii Europene (Hotărârea din 12 septembrie 2013, pronunțată în Cauza *Niederösterreichische Landes-Landwirtschaftskammer împotriva Anneliese Kuso*).

8. Sub aspectul admisibilității excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.98 alin.(1) lit.d) și alin.(3) din Legea nr.188/1999, așa cum au fost modificate/completate de art.1 pct.24 și 25 din Legea nr.156/2018, se susține că acestea au legătură cu cauza, chiar dacă decizia contestată este anterioară intrării în vigoare a modificărilor/completărilor menționate.

9. **Tribunalul Timiș - Secția de contencios administrativ și fiscal** consideră că prevederile legale criticate sunt neconstituționale, în măsura și în sensul celor reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr.387 din 5 iunie 2018 prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.56 alin.(1) lit.c) teza întâi din Legea nr.53/2003 - Codul muncii și s-a constatat că acestea sunt constituționale în măsura în care sintagma „condiții de vârstă standard” nu exclude posibilitatea femeii de a solicita continuarea executării contractului individual de muncă în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani.

10. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Avocatul Poporului** consideră că prevederile art.98 alin.(1) lit.d), ale art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999, republicată, precum și dispozițiile art.1 pct.24 și 25 din Legea nr.156/2018 sunt constituționale în măsura în care sintagma „condiții de vârstă standard” nu exclude posibilitatea femeii de a solicita „continuarea executării contractului individual de muncă, în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de pensionare pentru bărbați”. Invocă aspecte din jurisprudența

Curții de Justiție a Uniunii Europene (spre exemplu, Hotărârea din 18 noiembrie 2010, pronunțată în Cauza C-356/09), precum și Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului, dispozițiile Protocolului nr.12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art.9 alin.(1) lit.b) din Legea nr.202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați. Arată că argumentele avute în vedere în considerentele Deciziei Curții Constituționale nr.387 din 5 iunie 2018 sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, și în ceea ce privește dispozițiile legale criticate.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din dispozitivul actului de sesizare, îl constituie prevederile art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.365 din 29 mai 2007, astfel cum au fost modificate prin Legea nr.49/2010 privind unele măsuri în domeniul muncii și asigurărilor sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.195 din 29 martie 2010 [*art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în forma în vigoare la data de 11 iunie 2018*], art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, astfel cum a fost modificat prin art.1 pct.24 din Legea nr.156/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.554 din 3 iulie 2018 [*art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 în forma în vigoare începând cu data de 6 iulie 2018*], art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, introdus prin art.1 pct.25 din Legea nr.156/2018 și art.1 pct.24 și 25 din Legea nr.156/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.188/1999.

15. Referitor la dispozițiile art.1 pct.24 și 25 din Legea nr.156/2018, prin care se modifică și se completează Legea nr.188/1999, având în vedere prevederile art.62 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, Curtea urmează să analizeze dispozițiile corespunzătoare din actul de bază în care se integrează dispozițiile modificatoare, respectiv art.98 alin.(1) lit.d) și art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999, astfel cum au fost modificate și completate prin Legea nr.156/2018.

16. Cu privire la dispozițiile art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, Curtea, analizând cadrul procesual în care a fost invocată excepția, reține că aceasta a fost ridicată de reclamantă, funcționar public, într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii referitoare la anularea Deciziei nr.3612 din 11 iunie 2018 a Directorului general al părâtei Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Timișoara, privind încetarea de drept, începând cu data de 14 iunie 2018, a raportului său de serviciu și constatarea depunerii opțiunii de continuare a raportului de serviciu și după data de 14 iunie 2018. Raportat la acest moment, Curtea reține că în vigoare erau dispozițiile art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, astfel cum au fost modificate prin art.III din Legea nr.49/2010 privind unele măsuri în domeniul muncii și asigurărilor sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.195 din 29 martie 2010, având următorul cuprins: „*Raportul de serviciu existent încetează de drept: [...] d) la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare*”.

17. Ulterior emiterii deciziei a cărei anulare se solicită în cauza dedusă judecătii, prevederile art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 au fost modificate prin art.1 pct.24 din Legea nr.156/2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.554 din 3 iulie 2018, fiind păstrată soluția legislativă criticată, cu următorul cuprins: „*Raportul de serviciu existent încetează de drept: [...] d) la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare dacă persoana care are competență de numire în funcția publică nu dispune aplicarea prevederilor alin.(3)*”.

18. În prezent, Curtea observă că prevederile art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 au fost abrogate prin art.597 alin.(2) lit.b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.555 din 5 iulie 2019, iar soluția legislativă cuprinsă de prevederile de lege criticate a fost preluată integral de art.517 alin.(1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019, care are următorul cuprins: „1) *Raportul de serviciu existent încetează de drept:[...] d) la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, dacă persoana care are competența de numire în funcția publică nu dispune aplicarea prevederilor alin.(2)”* .

19. În aceste condiții, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr.766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.549 din 3 august 2011, precum și Decizia Plenului Curții Constituționale nr.3 din 31 octombrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.259 din 9 noiembrie 1995, Curtea urmează să analizeze constituționalitatea soluției legislative privind încetarea de drept a raportului de serviciu la data îndeplinirii „*condițiilor de vârstă standard*”, astfel cum este cuprinsă în prevederile art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, în art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, astfel cum a fost modificat prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, precum și în art.517 alin.(1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019, reținând ca **obiect al excepției** aceste prevederi de lege (a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr.1.615 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.99 din 8 februarie 2012, și Decizia nr.454 din 24 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.655 din 24 iulie 2020).

20. Totodată, Curtea reține că **obiect al excepției** îl constituie art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999, astfel cum a fost introdus în cuprinsul legii prin art.I pct.25 din Legea nr.156/2018, având următorul cuprins: „*Pe baza unei cereri formulate cu 2 luni înainte de data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare și cu aprobarea conducătorului autorității sau instituției publice, funcționarul public poate fi menținut în funcția publică deținută maximum 3 ani peste vârsta standard de pensionare, cu posibilitatea prelungirii anuale a raportului de serviciu.*”

21. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art.1 alin.(3) privind trăsăturile statului român, art.16 alin.(1) și (3) privind egalitatea în drepturi și egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea funcțiilor și demnităților publice, art.148 alin.(2) privind prioritatea reglementărilor europene cu caracter obligatoriu. De asemenea, sunt invocate prevederile art.14 alin.I lit.c) și art.9 din Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr.204 din 26 iulie 2006.

22. Examinând excepția de neconstituționalitate referitoare la soluția legislativă cuprinsă în art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, Curtea observă că problema constituționalității dispozițiilor legale referitoare la încetarea de drept a raportului de muncă din perspectiva posibilității femeii de a solicita continuarea executării contractului individual de muncă, în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani, a constituit obiectul analizei Curții Constituționale cu prilejul soluționării excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.56 alin.(1) lit.c) teza întâi din Legea nr.53/2003 - Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.345 din 18 mai 2011, dispoziții potrivit cărora: „(1) *Contractul individual de muncă existent încetează de drept:[...]c) la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare; la data comunicării deciziei de pensie în cazul pensiei de invaliditate de gradul III, pensiei anticipate parțiale, pensiei anticipate, pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare; la data comunicării deciziei medicale asupra capacității de muncă în cazul invalidității de gradul I sau II.*” Astfel, prin Decizia nr.387 din 5 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr.642 din 24 iulie 2018, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.56 alin.(1) lit.c) teza întâi din Legea nr.53/2003 - Codul muncii și a constatat că acestea sunt constituționale în măsura în care sintagma „*condiții de vârstă standard*” nu exclude posibilitatea femeii de a solicita continuarea executării contractului individual de muncă, în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani.

23. Curtea observă că prevederile art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, cuprind, în materia statutului funcționarilor publici, o soluție legislativă similară celei stabilite prin art.56 alin.(1) lit.c) teza întâi din Legea nr.53/2003 - Codul muncii și că, în prezenta cauză, sunt invocate critici similare celor analizate de Curtea Constituțională în decizia anterioară.

24. În aceste condiții, Curtea reiterează considerentele care au fundamentat soluția de admitere a excepției pronunțată prin Decizia nr.387 din 5 iunie 2018, constatând că acestea își găsesc în mod corespunzător aplicabilitatea în prezenta cauză.

25. Astfel, Curtea reține că prevederile de lege criticate instituie o cauză de încetare de drept a raportului de serviciu al funcționarului public la data îndeplinirii condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare. Această prevedere legală se aplică, deopotrivă, femeilor și bărbaților, însă de la vârste diferite, de vreme ce vârsta de pensionare prevăzută de lege pentru femei este diferită de cea prevăzută pentru bărbați, potrivit art.53 alin.(1) din Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, care constituie norma cu caracter general aplicabilă în privința pensionării funcționarilor publici. Astfel, art.117 din Legea nr.188/1999, în redactarea anterioară abrogării sale prin art.597 alin.(2) lit.b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019, dispune că „*Dispozițiile prezentei legi se completează cu prevederile legislației muncii, precum și cu reglementările de drept comun civile, administrative sau penale, după caz, în măsura în care nu contravin legislației specifice funcției publice.*”

26. Din analiza art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, rezultă că încetarea raportului de serviciu al funcționarului acționează *ope legis*. Din această perspectivă, diferența de tratament juridic între bărbați și femei sub aspectul vârstei la care încetează de drept raportul de serviciu își pierde, în mod evident, caracterul de măsură menită să vină în sprijinul femeilor, în considerarea unor condiții sociale, familiale și economice mai puțin favorabile, ci, dimpotrivă, creează o situație dezavantajoasă pentru acele femei care doresc să-și exercite acest drept în condiții egale cu bărbații. Astfel, ca efect al dispozițiilor art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, reglementarea cu efect social reparator pentru femei, conținută de art.53 alin.(1) teza întâi din Legea nr.263/2010, se transformă într-o reglementare discriminatorie, care afectează exercițiul dreptului la muncă al femeilor funcționar public în raport cu cel al bărbaților care exercită aceeași funcție.

27. Așa cum Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa, dreptul la muncă este un drept complex, ce implică diferite aspecte, dintre care libertatea alegerii profesiei și a locului de muncă reprezintă numai una dintre componentele acestui drept. Astfel, odată dobândit un loc de muncă, acesta trebuie să se bucure de o serie de garanții care să-i asigure stabilitatea, neputându-se concepe că prevederile constituționale ar asigura libertatea de a obține un loc de muncă, dar nu și garantarea păstrării acestuia, cu respectarea, evidentă, a condițiilor și a limitelor constituționale (a se vedea în acest sens paragraful 30 din Decizia nr.279 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.431 din 17 iunie 2015). Or, posibilitatea pe care o are femeia funcționar public de a-și exercita dreptul la muncă după pensionare, prin încheierea unui contract individual de muncă, nu reprezintă o garanție suficientă a acestui drept fundamental. Mai mult, într-o atare situație, operează o restrângere a exercițiului dreptului la muncă întemeiată exclusiv pe criteriul de sex, ceea ce nu întrunește exigențele unei justificări obiective și raționale. Rațiunile care explică instituirea unui tratament diferit între bărbați și femei în ceea ce privește condițiile obținerii dreptului la pensie nu își păstrează fundamentarea logică atunci când sunt transpuse în materia referitoare la încetarea de drept a raportului de serviciu și nu pot fi invocate, în consecință, ca teme al unei reglementări diferite în această din urmă situație.

28. Prin urmare, încetarea raportului de serviciu al femeii la o vârstă mai redusă decât a bărbatului poate și trebuie să rămână o opțiune a acesteia, în contextul social actual. Transformarea acestui beneficiu legal într-o consecință asupra încetării raportului de serviciu ce decurge *ope legis* dobândește valențe neconstituționale, în măsura în care ignoră voința femeii de a fi supusă unui tratament egal cu cel aplicabil bărbaților. Astfel, dispozițiile art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, sunt constituționale numai în măsura în care, la împlinirea vârstei legale de pensionare, dau dreptul femeii să opteze fie pentru deschiderea dreptului la pensie și încetarea raportului de serviciu în curs, fie pentru continuarea acestui raport până la împlinirea vârstei legale de pensionare prevăzute pentru bărbați la acea dată.

29. În prima ipoteză, când optează pentru deschiderea dreptului la pensie, raportul de serviciu în curs încetează de drept. Din contră, în măsura în care funcționarul public femeie optează pentru continuarea raportului de serviciu până la împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege pentru bărbați, exercițiul dreptului la muncă nu este condiționat de voința angajatorului, dar dreptul la pensie nu va putea fi solicitat simultan. Curtea observă că, potrivit dispozițiilor art.53 alin.(1) din Legea nr.263/2010, vârsta standard de pensionare este de 65 de ani pentru bărbați și 63 de ani pentru femei, dar că atingerea acestei vârste se realizează prin creșterea vârstelor standard de pensionare, conform eșalonării prevăzute în anexa nr.5 la această lege. În condițiile în care legiuitorul va înțelege să modifice vârstele de pensionare, aceste considerente își păstrează valabilitatea, urmând a fi avute în vedere dispozițiile în vigoare la data împlinirii vârstei de pensionare de către funcționarul public femeie.

30. Această interpretare este în sensul reglementărilor europene și al jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene. Astfel, potrivit art.14 alin.(1) lit.c) din Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă, „se interzice orice discriminare directă sau indirectă pe criteriul sexului în sectoarele public sau privat, inclusiv organismele publice, în ceea ce privește: [...] c) condițiile de încadrare în muncă și de muncă, inclusiv condițiile de concediere, precum și remunerația, astfel cum este prevăzut la articolul 141 din tratat.” De asemenea, prin Hotărârea din 26 februarie 1986, pronunțată în Cauza *M. H. Marshall împotriva Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority (Teaching)*, paragraful 38, Hotărârea din 18 noiembrie 2010, pronunțată în Cauza *Pensionsversicherungsanstalt împotriva Christine Kleist*, paragraful 28, și Ordonanța din 7 februarie 2018, pronunțată în cauzele conexe *Manuela Maturi, Laura Di Segni, Isabella Lo Balbo, Maria Badini, Loredana Barbanera împotriva Fondazione Teatro dell'Opera di Roma, și Fondazione Teatro dell'Opera di Roma împotriva Manuela Maturi, Laura Di Segni, Isabella Lo Balbo, Maria Badini, Loredana Barbanera, Luca Troiano, Mauro Murri (C-142/17), și Catia Passeri împotriva Fondazione Teatro dell'Opera di Roma (C-143/17)*, paragraful 28, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că o politică generală de concediere care presupune concedierea unei salariate doar pentru motivul că a atins sau a depășit vârsta de la care aceasta are dreptul la pensie pentru limită de vârstă, care, potrivit legislației naționale, este diferită pentru bărbați și pentru femei, constituie discriminare pe criterii de sex, interzisă de prevederile directivelor amintite.

31. Deși, în temeiul Deciziei nr.766 din 15 iunie 2011, a fost analizat art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, decizia anterioară nu se opune, ci chiar impune ca, în temeiul art.142 alin.(1) din Constituție, instanța constituțională să se pronunțe și să elimine din fondul activ al legislației noile dispoziții legale rezultate în urma modificării textului constatată ca fiind neconstituțional în măsura în care acestea mențin soluția legislativă neconstituțională [a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr.1.615 din 20 decembrie 2011 și Decizia nr.454 din 24 iunie 2020, precitate].

32. În aceste condiții și în lumina considerentelor enunțate, Curtea constată că soluția legislativă cuprinsă în art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, în art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, astfel cum a fost modificat prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, precum și în art.517 alin.(1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019, referitoare la sintagma „*condiții de vârstă standard*” în ceea ce privește încetarea de drept a raportului de serviciu al funcționarului public femeie, respectă exigențele constituționale prevăzute de art.1 alin.(3) și art.16 din Legea fundamentală, precum și pe cele ale art.14 alin.I lit.c) și art.9 din Directiva 2006/54/CE, invocate prin prisma art.148 alin.(2) din Constituție, în măsura în care nu exclud posibilitatea funcționarului public femeie de a solicita continuarea exercitării raportului de serviciu, în condiții identice cu funcționarul public bărbat, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani.

33. În continuare, referitor la critica de neconstituționalitate a prevederilor art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999, introduse prin art.I pct.25 din Legea nr.156/2018, Curtea reține că aceste dispoziții de lege stabilesc un beneficiu pentru persoanele care au calitatea de funcționari publici, instituind posibilitatea ca pe baza unei cereri formulate cu 2 luni înainte de data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare și cu aprobarea conducătorului autorității sau instituției publice, funcționarul public să fie menținut în funcția publică deținută maximum 3 ani peste vârsta standard de pensionare, cu posibilitatea prelungirii anuale a raportului de serviciu.

34. Or, astfel cum rezultă din analiza considerentelor încheierii de sesizare a Curții Constituționale și a notelor scrise ale autoarei excepției, în cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate nu este vorba de prelungirea raportului de serviciu peste vârsta standard de pensionare, ipoteză prevăzută de art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999, ci de o ipoteză juridică distinctă, referitoare la continuarea exercitării raportului de serviciu a funcționarului public femeie până la împlinirea vârstei legale standard de pensionare prevăzute pentru bărbați.

35. În aceste condiții, Curtea constată că prevederile de lege criticate referitoare la posibilitatea funcționarului public de a fi menținut în funcția publică deținută maximum 3 ani peste vârsta standard de pensionare, în condițiile prevăzute de art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999, nu au aplicabilitate în cauza în care a fost invocată excepția. Or, potrivit art.29 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.*” Legătura cu soluționarea cauzei presupune atât aplicabilitatea textului criticat în cauza

dedusă judecării, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie întrunite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le impun dispozițiile art.29 alin.(1) din Legea nr.47/1992 în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.303 din 5 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.508 din 8 iulie 2014, paragraful 24). În consecință, întrucât prevederile art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999 nu au legătură cu soluționarea cauzei *a quo*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, urmând a fi respinsă ca atare.

36. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1-3, al art.11 alin.(l) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarilor publici, în redactarea anterioară modificării prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, ale art.98 alin.(1) lit.d) din Legea nr.188/1999, astfel cum au fost modificate prin art.I pct.24 din Legea nr.156/2018, și ale art.517 alin.(1) lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ, excepție ridicată de Rodica Doina Pascu în Dosarul nr.3900/30/2018 al Tribunalului Timiș - Secția de contencios administrativ și fiscal, și constată că acestea sunt constituționale în măsura în care sintagma „*condiții de vârstă standard*” nu exclude posibilitatea femeii de a solicita continuarea exercitării raportului de serviciu, în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani.

2. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.98 alin.(3) din Legea nr.188/1999, excepție ridicată de aceeași autoare în același dosar al aceleiași instanțe judecătorești.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Tribunalului Timiș – Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 23 februarie 2021.